

GEFAD / GUJGEF43(2): 857-881(2023)

Anne-Babaların Çocukların Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Ölçeği: Geçerlilik Güvenirlik Çalışması*

Scale of Parents' Opinions on Children's Social Media Use: Validity and Reliability Study

Nafia Kübra KARAKAYA DOHMAN¹, Esra ÖMEROĞLU²,

¹Gazi Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi.
e-posta: kubrakarakaya@gazi.edu.tr

²Gazi Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi.
e-posta: omeroglu@gazi.edu.tr

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/ Research Article

Makalenin Geliş Tarihi: 27.11.2022

Yayına Kabul Tarihi: 05.05.2023

ÖZ

Yapılan çalışmada okul öncesi dönemde çocuğu bulunan anne-babaların çocukların sosyal medya kullanımlarına yönelik düşüncelerini ölçen bir ölçek geliştirmektedir. Ölçek maddeleri literatür çalışması sonucunda hazırlanmış ve maddelerin yapı ve kapsam geçerliğini sağlamak için maddeler, 5 alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Gerekli düzenlemelerle 34 maddeden oluşan ölçek için 2020-2021 eğitim öğretim yılında 317 anne-babadan veri toplanmıştır. Araştırma katılımcılarına uygun örneklem yolu ile ulaşılmıştır. Ölçek maddelerinin faktör analizine uygunluğuna bakmak için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testleri yapılmıştır. KMO uyum ölçüsü değeri, 904 olarak bulunmuş ve Bartlett Küresellik Testi değeri 3498,913 olarak bulunmuş olup ,00 düzeyinde anlamlıdır. Yapılan faktör analizi neticesinde 26 maddeden oluşan tek faktörlü bir ölçeğe ulaşılmıştır ve faktör yük değerleri incelendiğinde, değerlerin 0,44 ile 0,82 arasında değiştiği görülmüştür. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda örnekleme elde edilen verilerin modele uyum göstermiştir ($X^2/df = 2,31$, $RMSEA=0,095$). Ölçeğe ilişkin hesaplanan Cronbach alpha katsayısı 0,95 iken McDonald ω katsayısı 0,96 olarak bulunmuş ve bu doğrultuda verilerin yüksek güvenirliliğe sahip olduğu yorumu yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul Öncesi Eğitimi, okul öncesinde medya, okul öncesinde sosyal medya, sosyal medya

***Alıntılama:** Karakaya-Dohman, N. K. ve Ömeroğlu, E. (2023). Anne-babaların çocukların sosyal medya kullanımlarına yönelik görüşleri ölçeği: Geçerlilik güvenirlilik çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43(2), 857-881.

ABSTRACT

The aim of the study is to develop a scale to measure the opinions of parents who have children in the preschool period about their children's use of social media. The scale items were prepared as a result of the literature review and the items were presented to the opinion of 5 field experts in order to ensure the structure and content validity of the items. Data were collected from 317 parents in the 2020-2021 academic year. Research participants were reached through appropriate sampling. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett tests were performed to check the suitability of the scale items for factor analysis. The KMO fit measure value was found to be 904 and the Bartlett Test of Sphericity value was found to be 3498.913, which is significant at the ,00 level. As a result of the factor analysis, a single factor scale consisting of 26 items was reached, and when factor load values were examined, it was seen that the values ranged between 0.44 and 0.82. As a result of the confirmatory factor analysis, the data obtained in the sample showed a fit with the model ($X^2/df = 2.31$, $RMSEA=0.095$). While the Cronbach alpha coefficient calculated for the scale was 0.95, the McDonald ω coefficient was found to be 0.96, and it was interpreted that the data had high reliability.

Keywords: *early childhood education, media in early childhood education, social media in early childhood education*

GİRİŞ

Dijital teknolojilerdeki hızlı ilerleme neticesinde dünyada yaklaşık 4.5 milyar insan internet kullanıcısı ve 4 milyarın üstünde de aktif sosyal medya kullanıcısı bulunmaktadır (Hootsuite, 2021). Bu rağbete karşılık sosyal medya araçları gün geçtikçe çeşitlenmekte ve bireylerin günlük hayatında çeşitli roller oynamaktadır (Livingstone ve Bulger, 2013). Bireylerin günlük hayatta yaptıkları alışveriş kararları, duygu ve düşünceleri sosyal medya içeriklerine göre şekillenmektedir. Sosyal medya platformları, insanlara kendi içeriklerini oluşturabilecek ve oluşturdukları içeriği kendi tercihlerine göre belirleyebilecekleri bir grup insanla paylaşabilecekleri bir alan oluşturmuştur (Hermida ve diğerleri, 2012). Kişilerin oluşturduğu içeriklere beğeni ve yorumlarla geri dönüt alabilmeleri oluşturdukları içerikleri şekillendirmelerine sebep olmaktadır. Bu nedenle sosyal medya platformlarının insan davranışlarını etkilemiş ve bu durum araştırma konusu hâline gelmiştir (Kaya ve Bicen,2016; Korda ve Itani, 2013; Kumar ve diğerleri, 2016; Mano,2014). Okul öncesi eğitim bilimi de bu araştırma alanlarından biridir ve alanda çalışmalar giderek artmaktadır (Dilci ve Eranıl, 2019; Fan ve Yost, 2019; Yost ve Fan,2014; Zanatta ve diğerleri, 2019).

Okul öncesi eğitimi açısından bakıldığında sosyal medya platformlarının okul öncesi eğitimin unsuru olan birçok alana etkisi gözlenmektedir. Sosyal medya platformları, çocuk gelişimine, anne-baba tutumlarına, çocukların sosyal medya üzerindeki temsiline ve okul öncesi öğretmenlik tutumlarına etkileri tartışılmaktadır (Duggan ve diğerleri, 2015; Feeney ve Freeman, 2015; Knauf, 2016).

Okul öncesi dönemdeki çocukların, gelişim düzeyleri düşünüldüğünde aktif olarak sosyal medya kullanıcısı konumunda görülmemektedirler. Ancak, yapılan araştırmalara bakıldığında ise, dokunmatik ekran teknolojilerinin sunduğu kullanım kolaylığı çocukların sosyal medya platformları üzerindeki varlığını etkilemekte ve gün geçtikçe daha fazla çocuk sosyal medya kullanıcısı haline gelmektedir (Holloway ve diğerleri, 2013). Okuma yazma becerileri gelişmemiş çocuklar, kullanmayı istedikleri sosyal medya platformunun simgesini öğrenmekte ve platform üzerinde sesli arama yöntemiyle istedikleri içeriğe ulaşabilmektedir (Chaudron ve diğerleri, 2015). Böylelikle sosyal medya platformlarındaki çocuklara yönelik içeriklerin sayısı çoğalmış ve bu içerikler sayesinde çocukların sosyal medya platformları üzerinde geçirdikleri zaman giderek artmıştır (Papadamou ve diğerleri, 2019). Bu durum çocukların davranışlarını ve gelişimlerini etkilediğini düşündürmektedir.

Okul öncesi dönem çocukları için sosyal medya platformları öğrenme ve gelişimleri açısından fırsatlar sunarken beraberinde riskler de getirmektedir (Elkind, 2016). Sosyal medya platformları içerdiği zengin içerikler sayesinde çocukların dil gelişimi ve bilişsel gelişimi için önemli fırsatlar sunmaktadır (Asmiarti ve Winangun, 2018). Çocukların bu platformlara yönelik canlı ilgileri, çocukların gelişimlerini desteklemek açısından ailelere ve eğitimcilere önemli bir fırsat sunmaktadır (Livingstone ve Bober, 2004). Çocuklar sosyal medya platformlarında bulunan görsel ve işitsel içerikler sayesinde soyut kavramları daha kolay öğrenebilmektedir. Yine ilgi çekici müzikler ve tekerlemeler çocukların dil gelişimlerini desteklerken, onları harekete ve dansa yönlendirebilmektedir (Neumann ve Herodotou, 2020). Böylelikle, sosyal medya platformları bilinçli bir şekilde kullanıldığı takdirde çocukların eğitimlerinde kullanılabilen ve önemli öğrenme fırsatları sunabilmektedir.

Çocuğun bu platformlarda çok fazla zaman geçirmesi, çocuğun bu platformlara bağımlı olmasına ve bu platformlardan ayrılırken saldırgan davranışlar sergilemesine neden olabilir (Jordan, 2004). Bunun yanında sosyal medya platformlarındaki görsel ve işitsel uyaranların çokluğu, hızlı ekran geçişleri çocukların dikkat süresini azaltırken bu platform dışındaki oyuncaklara ve kitaplara ilgisini azaltabilir. Sosyal medya platformlarında çocuklara yönelik hazırlanan içeriklerin içlerine yerleştirilen ürün reklamları çocuklarda tüketim yapma dürtüsünü artırabilir ve bu durum ailelerin alışveriş alışkanlıklarına yansiyabilir (Chaudron ve diğerleri, 2015). Sosyal medya platformları, çocuklar için tasarlanan platformlar olmadığı için içeriklerinin büyük çoğunluğu yetişkinlere yönelik geliştirilmektedir. Bu nedenle özellikle yalnız başına sosyal medya platformlarında vakit geçiren çocukların yetişkinlere yönelik hazırlanan şiddet ve cinsellik içerikli öğelere maruz kalmasına sebep olabilir.

Çocuklar sosyal medya platformlarına en çok ev ortamında maruz kalmaktadır (Holloway, Green ve Livingstone, 2013). Evde bulunan yetişkinlere ait akıllı telefonlar, tabletler ve bilgisayarlar çocukların sosyal medya platformlarına erişmelerini sağlamaktadır. Okul öncesi dönemde bulunan çocukların en çok akıllı telefon ve tablet aracılığı ile sosyal medya platformlarına eriştiği bilinmektedir (Chaudron ve diğerleri, 2015). Bu dijital teknolojilerin içerdiği dokunmatik ekran teknolojileri okul öncesi dönemde bulunan çocuklar için kullanım kolaylığı oluşturmaktadır. Çocuklar sosyal medya platformlarını en çok video izlemek, oyun oynamak ve iletişim amacıyla kullanmaktadır. Evde bulunan dijital teknolojilerin çeşitliliği çocukların teknolojik açıdan farklı deneyimler yaşamasına ortam hazırlasa da; çocukların dijital teknolojileri kullanma yoğunluğu evdeki dijital teknolojilerin çeşitliliğine değil, çocukla birinci dereceden ilgilenen yetişkinlerin çocukların dijital teknolojileri kullanması konusundaki görüşlerine bağlıdır (Chaudron ve diğerleri, 2015). Anne-babaların sosyal medya platformlarını ne şekilde kullandığı, çocuklarına nasıl model olduğu, sosyal medyanın çocuk gelişimine etkisi üzerine düşünceleri çocukların sosyal medya platformlarını kullanma durumlarını etkilemektedir. Bu nedenle anne-babaların okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal medya kullanımlarına yönelik düşünceleri önem taşımaktadır. Ailelerin sosyal medyaya

yönelik düşünceleri çocuklarının sosyal medya içeriklerini kullanma durumlarını etkileyebilmektedir. Bu nedenle yapılan çalışmada anne-babaların çocukların sosyal medya kullanımlarına yönelik düşüncelerini ölçen için bir ölçme aracı geliştirilmiştir.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu üç – altı yaş aralığında çocuğu bulunan anne-babalar oluşturmuştur. Araştırmaya katılan anne-baba sayısı 317'dir. Araştırma verileri uygun örneklem yolu ile toplanmıştır. Araştırma için formdaki madde sayısının 10 katı olan 340 katılımcı belirlenmiştir. Belirlenen veri sayısına ulaşıldığında veri toplama süreci durdurulmuştur. Analiz sürecinde geçersiz olduğu tespit edilen veriler, veri havuzundan çıkarılmış ve 317 veri ile analizler yapılmıştır. Analiz sürecinde AFA'nın yapılacağı ilk grupta toplam 170 katılımcı bulunurken DFA'nın yapılacağı ikinci grupta toplam 147 katılımcı bulunmaktadır. Faktör analizinde genel bir kural olarak madde sayısının 5 katı kadar verinin olması yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2002). Araştırmaya katılan anne-babalara ait demografik bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Bağımsız değişken		<i>f</i>	%
Çocuğun Yaş Grubu	36-48 ay	61	19,24
	49-60 ay	106	33,44
	61-72 ay	150	47,32
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	154	48,5
	Erkek	163	51,5
Çocuğun Doğum Sırası	İlk	154	48,58
	Ortancalardan biri	159	50,16
	Son	4	1,26
Çocuğun Okul Öncesi Kuruma Devam Etme Süresi	Hiç gitmeyen	0	0
	1 yıl	193	60,88
	2 yıl	25	7,89
	3 yıl ve daha fazla	99	31,23
Ebeveyn Cinsiyet	Kadın	292	92,11

	Erkek	25	7,89
Ebeveyn Yaş	20-30	44	13,88
	31-40	38	11,99
	40-55	235	74,13
Ebeveyn Öğrenim Durumu	Lise	40	12,62
	Önlisans	33	10,41
	Lisans	180	56,78
	Lisansüstü	64	20,19
Çocukların Günlük Sosyal medya Kullanım süresi	0-1 saat	289	91,17
	1-2 saat	24	7,57
	2-3 saat	4	1,26
	3-4 saat ve daha fazla	0	0

Tablo 1'e bakıldığında; araştırma katılımcılarının çocuklarının yaş dağılımına bakıldığında, çocukların büyük çoğunluğunun 36-48 ay (%60,88) aralığında olmakla birlikte çocukların büyük çoğunluğu bir yıl süre ile okul öncesi eğitim kurumuna katılmıştır (%60,88). Çocukların %91,1'i günlük 0-1 saat, %7,5'i 1-2 saat, %1,2'si 2-3 saat sosyal medyaya maruz kalmaktadır. Araştırmaya katılan anne babaların büyük çoğunluğu 40-55 yaş aralığında (%74,13), kadın (%92,11) ve lisans mezunudur (%56,78).

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları "Kişisel Bilgi Formu" ve "Anne-Babaların Çocukların Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Ölçeği'dir."

"Kişisel Bilgi Formu" araştırmaya katılan anne-babaların demografik bilgilerini almaya yönelik hazırlanmış bir formdur.

"Anne-Babaların Çocukların Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Ölçeği" için maddeler hazırlanırken ilgili literatür (Blum-Ross ve Livingstone, 2017; ; Brosch, 2016; Brosch, 2017; Asmiarti ve Winangun, 2018; Chaudron ve diğerleri, 2015; Dilci ve Eranıl, 2019; Fan ve Yost, 2019; Holloway, ve diğerleri, 2013; Jordan, 2004; Livingstone ve Bober, 2004; Martínez Sainz ve Gillett-Swan, 2019 Papadamou ve diğ., 2019; Yost ve Fan, 2014; Zanatta ve diğerleri, 2019) taranmıştır. Literatür taramaları okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal medya kullanım amaçları ve sosyal medyanın çocukların

gelişimleri üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Literatüre göre çocukların evinde dijital araç gereç bulunmasının çocukların sosyal medyaya erişimleri konusunda belirleyici olduğu ancak dijital araç ve gerecin çeşitli olduğu evlerde çocukların internet ve sosyal medya kullanımının değişkenlik gösterdiği bulgusuna rastlanmıştır (Holloway, Green ve Livingstone, 2013). Bu durumun belirleyicisinin anne-babaların, çocukların sosyal medya kullanımına yönelik görüşlerinin belirleyici olabileceği düşünülmüştür. Böylelikle anne-babaların çocukların sosyal medya kullanımına yönelik görüşlerinin ölçen bir araca ihtiyaç duyulduğu saptanmıştır. Yapılan ölçme aracı taramalarında özellikle okul öncesi dönemdeki çocukların anne babalarına yönelik böyle bir ölçek geliştirme çalışması olmadığı için “Anne-Babaların Çocukların Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Ölçeği” araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. “Anne-Babaların Çocukların Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Ölçeği” isimli ölçme aracında, anne-babaların çocukların sosyal medya kullanımına yönelik görüşlerine yönelik maddeler yazılmıştır. Taslak form için maddeler alanda yapılan nitel ve nicel araştırmalar, ölçek çalışmaları ve proje verileri incelenerek yazılmıştır. Araştırmacılar yazılan maddeler üzerinde fikir birliği edene kadar düzenlenmiştir. Yapılan literatür taraması neticesinde yapılan çıkarımlara göre maddeler genellikle çocukların sosyal medyayı kullanmayı bilmesinin gerekli olduğuna, sosyal medyanın çocukların bütün gelişimsel alanlarına yararlı olabileceğine yönelik maddeler yazılmıştır.

Ölçek maddeleri hazırlandıktan sonra uzman görüşü alınabilmesi için uzman değerlendirme formları hazırlanmış ve ölçek maddeleri için 5 alan uzmanından görüş alınmıştır. Bu uzmanlardan üç tanesi okul öncesi eğitimi alanında, bir tanesi bilişim teknolojileri öğretmenliği alanında, bir tanesi de ölçme ve değerlendirme alanında uzmandır. Uzmanların en az doktora derecesi bulunmaktadır. Uzmanların görüşleri arasındaki uyum Fleiss Kappa sabiti ile değerlendirilmiştir. Uzmanlar arası görüş tutarlığı %92.7 olarak bulunmuş ve uzmanlar arasında neredeyse mükemmel uyum olduğu saptanmıştır (Fleiss, 1971). Uzman görüşleri ile gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra ölçek maddeleri bir Türkçe dil uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Daha sonra maddelerin anlaşılır olup olmadığını ortaya koymak amacıyla ölçek üç tane anne-babaya uygulanmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

“Anne-Babaların Çocukların Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Ölçeği” 34 maddeden oluşmaktadır. Değerlendirme formunda hazırlanan maddelere yönelik cevaplar 1: Hiç Katılmam, 2: Katılmam, 3: Kısmen Katılım, 4: Katılım, 5: Tamamen Katılım şeklinde derecelendirilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri 2020 Aralık ve 2021 Mart ayları arasında toplanmıştır. “Kişisel Bilgi Formu” ve “Anne-Babaların Çocukların Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Ölçeği” çevrimiçi olarak hazırlanmış ve katılımcılara çevrimiçi olarak ulaştırılmıştır.

Etik Kurul İzni

Araştırma için etik izinler Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan alınmıştır (07.04.2020-04).

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde öncelikli olarak madde toplam test puanı korelasyonu incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Maddelerin toplam test puanı ile arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı ve önemli ölçüde uyumlu olması beklenmektedir (DeVellis, 2003). Korelasyon katsayılarının yorumlanmasında kullanılan kesme değerler şu şekildedir (Ebel, 1965, akt. Erkuş, 2003, s.135). 0,40 ve üzeri: çok iyi ayırt edici; 0,30 ile 0,40 arası: iyi ayırt edici; 0,20 ile 0,30 arası: maddenin düzeltilmesi gerekir; 0,20 ve altı: istatistiksel manidarlığa sahip olsa dahi ölçeğe alınmamalıdır.

Bir sonraki aşamada yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla sırasıyla Açımlayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ile Doğrulayıcı Faktör Analizinin (DFA) aynı gruptan elde edilen verilere uygulanması ya da elde edilen örneklemin rastgele ikiye ayrılarak yapılması alanyazında uygun bulunmamaktadır. Henson ve Roberts (2006) faktör analizi yapılırken hem AFA hem de DFA için aynı örneklemin kullanılmasının bilgi kaybına neden olacağını ve sonuçların yanıltıcı olabileceğini belirtmişlerdir. Bu nedenle bu çalışmada iki farklı grup üzerinden analizlere devam edilmiştir. AFA'nın yapılacağı ilk grupta toplam 170 katılımcı bulunurken DFA'nın yapılacağı ikinci grupta toplam 147 katılımcı bulunmaktadır. Faktör analizinde genel bir kural olarak madde sayısının 5 katı kadar verinin olması yeterli

görülmektedir (Büyüköztürk, 2002). Analizlerin gerçekleştirilmesinde AFA için SPSS 25.0 paket programından ve DFA için LISREL 8.80 paket programından faydalanılmıştır.

AFA yapılırken ilk olarak incelenmesi gereken değerler Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett Testi sonuçlarıdır. KMO değerinin 0,60'dan büyük olması ve Barlett testinin anlamlı çıkması ($<0,05$) örneklemin faktör analizi için uygunluğunu belirtmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bir sonraki adımda incelenecek istatistikler açıklanan varyans oranı ve özdeğerdir. Açıklanan varyans oranının tek boyutlu bir yapı için en az %30 olması beklenir (Büyüköztürk, 2012). Bir diğer istatistik olan özdeğerler için özdeğerlerin oranı kullanılmaktadır. İki özdeğer oranı karşılaştırılır: λ_1/λ_2 ve λ_2/λ_3 . İlki, ikincisinden en az üç kat daha büyükse, verilerin tek boyutlu olduğu kabul edilir. (Lord, 1980). Son olarak maddelere ilişkin faktör yük değerleri incelenmiştir. Faktör yük değerleri için kritik değer 0,32 olarak belirlenmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bir maddenin faktör yük değerinin $<0,32$ olması durumunda analiz dışı bırakılması önerilmektedir. Bunun yanı sıra maddelerin birden fazla faktöre verdiği yük değerinin 0,10'dan düşük olması durumunda binişik madde olarak tanımlanmaktadır ve ölçekten çıkarılması önerilmektedir.

DFA öncesinde kayıp veri, uç değer, verilerin normal dağılımı ve çok değişkenli normallik, çoklu bağlantı sorunu varsayımları kontrol edilmiştir. Veride kayıp veri bulunmamaktadır. "z puanları" incelendiğinde uç değer olmadığı belirlenmiştir. Çok değişkenli normallik varsayımı için çok değişkenli çarpıklık ($Z\phi$) ve basıklık (Zb) değerleri ile relative multivariate kurtosis (RMK) değeri hesaplanmıştır. İlgili veri seti için ($Z\phi = 37.506$ ($p = 0.000$), $Zb = 14.495$ ($p = 0.000$), $\chi^2 = 1616.832$ ($p = 0.000$) ve $RMK = 1.300$) bu varsayımın sağlanmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle MLR kestirim yöntemi kullanılmıştır. Maddeler arası korelasyonlar incelendiğinde de 0,90 ve üzeri değer olmadığı dolayısıyla çoklu bağlantı sorunu olmadığı belirlenmiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucu elde edilen uyum iyiliği indeksleri ve faktör yük değerleri incelenmiştir. Kay-kare testi örneklem büyüklüğünden etkilenmesi nedeniyle model veri uyumunda ilk olarak incelenen değer χ^2/sd oranıdır. Bu değer 3 ve altında olması iyi

uyum olarak nitelendirilebilir. Bunun yanı sıra RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation), NFI (Normed Fit Index), CFI (Comparative Fit Index), TLI (Tucker-Levin Index), AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) ve GFI (Goodness of Fit Index) değerleri incelenmiştir. RMSEA değeri 0,10 veya altında, diğer indeksler ise 0,90 üzeri ve 1'e yakın olduğu durumda model uyumunun iyi olduğu şeklinde yorumlanabilir (Hooper, Coughlan, ve Mullen, 2008). Ölçme aracından elde edilen verilerin güvenilirlik katsayısının hesaplanmasında Cronbach alpha katsayısının yanı sıra faktör yük değerleri ve özgül varyanslar kullanılarak elde edilen McDonald omega (ω) katsayısı da hesaplanmıştır. Cronbach alpha katsayısı paralel ya da eşdeğer ölçümler (faktör yük değerlerinin eşit olduğu ölçümler) için doğru sonuç verirken McDonald omega katsayısı konjenerik ölçümler (faktör yük değerlerinin farklılaştığı ölçümler) için daha doğru sonuç verdiği belirtilmektedir (Lucke, 2005; Yurdugül, 2006).

Güvenirlilik katsayısının yorumlanmasında; 0,50'den düşük olması durumunda düşük güvenirlilik, 0,50 ile 0,80 arasında olmasında orta düzeyde güvenirlilik, 0,80'den fazla olması ise yüksek güvenirliliği ifade etmektedir (Salvucci, Walter, Conley, Fink, ve Saba, 1997).

BULGULAR

Faktör Analizi Sonuçları

Faktör analizine geçilmeden önce ilk olarak maddelerin toplam test puanı ile korelasyonu hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Madde-Toplam Test Puan Korelasyonu

Madde no	Madde-test puanı korelasyonu	Madde no	Madde-test puanı korelasyonu	Madde no	Madde-test puanı korelasyonu
M1	0,616	M13	0,701	M25	0,745
M2	0,525	M14	0,765	M26	0,692
M3	0,314	M15	0,721	M27	0,684
M4	0,317	M16	0,769	M28	0,626
M5	0,310	M17	0,720	M29	0,577
M6	0,496	M18	0,756	M30	0,588
M7	0,310	M19	0,758	M31	0,638
M8	0,316	M20	0,742	M32	0,072
M9	0,332	M21	0,686	M33	0,337
M10	0,549	M22	0,731	M34	0,642
M11	0,577	M23	0,754		
M12	0,639	M24	0,743		

Tablo 2 değerleri incelendiğinde ölçekte yer alan 34 maddeden 7 maddenin iyi ayırt edici olduğu; 26 maddenin çok iyi ayırt edici olduğu görülmektedir. Bir maddenin ise (Madde 32) çok düşük korelasyon katsayısına sahip olduğu ($r=0,072$) ve istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle Madde 32'nin ölçekten çıkarılması uygun görülmüştür. Bu adımdan sonraki gerçekleştirilecek faktör analizleri için 33 madde üzerinden devam edilmiştir.

Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) Sonuçları

Açımlayıcı Faktör Analizi uygulanmadan önce kontrol edilmesi gereken Kaiser-Meyer Olkin (KMO) ve Bartlett Sphericity testi sonuçlarına ilişkin değerler Tablo 3'te sunulmaktadır.

Tablo 3. KMO ve Barlett Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)		,904
Barlett Testi	χ^2	3498,913
	sd	528
	p	,000

Tablo 3 değerleri incelendiğinde, KMO değerinin .904 olarak kestirildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra Barlett testinin de anlamlı olduğu görülmektedir ($\chi^2=3498,913$; $p < ,05$). Bu sonuçlara göre veriler faktör analizi yapılması için uygundur.

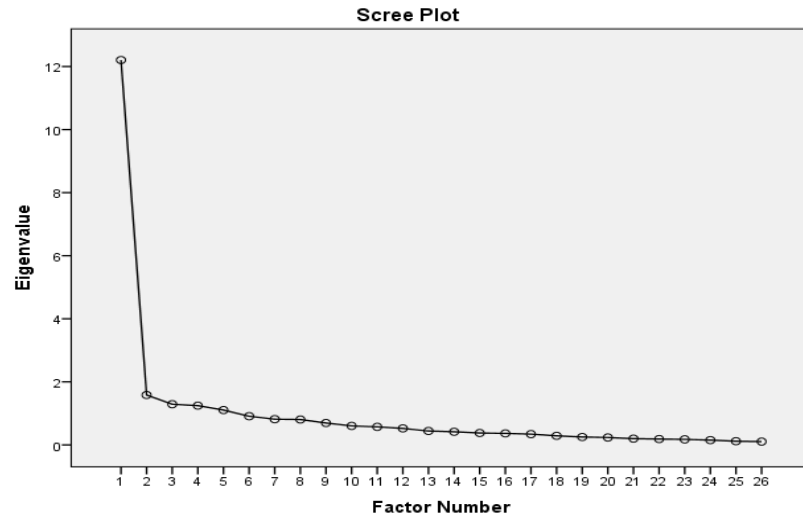
Faktör yük değerlerine göre sırasıyla 8., 7., 4., 3., 33. ve 9. maddeler uzman görüşü de alınarak analiz dışı bırakılmıştır. İlgili maddeler çıkarıldıktan sonra son durumda 5. madde de binişik madde olması nedeniyle analizden çıkartılmıştır.

Son durumda kalan 26 madde üzerinden analizler tekrar yapılmıştır. AFA için faktör çıkarma yöntemi olarak temel bileşenler analizi kullanılmış ve rotasyon yapılmamıştır. Elde edilen öz değerler ile açıklanan varyans oranı Tablo 4'te ve yamaç grafiği Şekil 1'de sunulmuştur.

Tablo 4. Öz-değerler ve açıklanan varyans (%)

Faktörler	Özdeğer	Açıkladığı varyans (%)	Açıklanan Toplam Varyans
Faktör 1	12,207	46,948	46,948
Faktör 2	1,582	6,083	53,032
Faktör 3	1,290	4,962	57,994
Faktör 4	1,245	4,787	62,781
Faktör 5	1,105	4,249	67,030

Tablo 4 değerleri incelendiğinde, 26 maddeden oluşan ölçeğin özdeğeri 1'in üzerinden 5 faktör çıkardığı görülmektedir. Ancak öz değerler arası oranlar incelendiğinde, $\lambda_1 / \lambda_2 = 7,71$ ve $\lambda_2 / \lambda_3 = 1,22$ olduğu bu durumda oranlar arası farkın 3 kattan fazla olduğu görülmektedir. Tek boyutlu yapı ile açıklanan varyans oranı %47 olarak kestirilmiştir.

Şekil 1. Yamaç Grafiği

Öz değerlerin yanı sıra yamaç grafiği incelendiğinde de, veride baskın tek faktör olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, 26 maddelik ölçeğin baskın tek faktöre sahip olduğu söylenebilir.

Maddelere ilişkin faktör yük değeri sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Faktör Yük Değerleri

Madde No	Faktör Yük Değerleri	Madde No	Faktör Yük Değerleri	Madde No	Faktör Yük Değerleri
M1	,557	M16	,819	M25	,752
M2	,495	M17	,734	M26	,738
M6	,442	M18	,781	M27	,668
M10	,478	M19	,798	M28	,605
M11	,488	M20	,742	M29	,608
M12	,672	M21	,655	M30	,557
M13	,677	M22	,752	M31	,628
M14	,769	M23	,741	M34	,621
M15	,775	M24	,766		

Faktör yük değerleri incelendiğinde, değerlerin 0,44 ile 0,82 arasında değiştiği görülmektedir. Tüm maddeler için faktör yük değerleri kabul edilebilir aralıktadır.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) Sonuçları

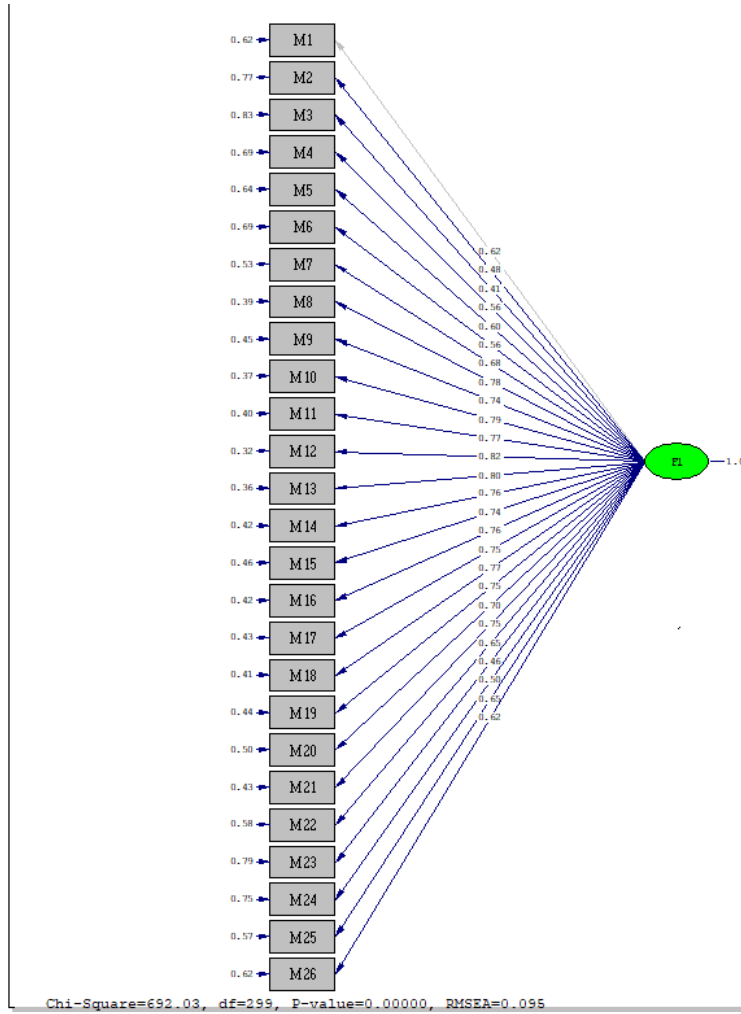
Analiz sonuçları elde edilen uyum indekslerinin mükemmel uyum ve kabul edilebilir uyum değerlerine ilişkin bilgiler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Model Uyum İndeks Sonuçları

Uyum İndeksi	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Analiz sonucu elde edilen değerler
X^2/df	$0 \leq X^2/df \leq 2$	$2 \leq X^2/df \leq 3$	2,31
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	0,095
CFI	$0,95 \leq CFI \leq 1.00$	$0,90 \leq CFI \leq 0,95$	0,96
TLI (NNFI)	$0,95 \leq TLI (NNFI) \leq 1.00$	$0,90 \leq TLI (NNFI) \leq 0,95$	0,96
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1.00$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,93
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1.00$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$	0,97
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1.00$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,98

Tablo 6 değerleri incelendiğinde, DFA sonucu örnekleme elde edilen verilerin modelle uyumlu olduğu ifade edilebilir ($X^2/df = 2,31$, $RMSEA=0,095$, $CFI = 0,96$, $TLI= 0,96$, $NFI = 0,93$, $AGFI = 0,97$, $GFI = 0,98$).

Analiz sonucu elde edilen yol diyagramına ilişkin görsel Şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 2. Yol diyagramı

Faktör yük değerleri incelendiğinde, değerlerin 0,41 ile 0,82 arasında değiştiği görülmektedir. Sonuç olarak, hem uyum indeksleri hem de faktör yük değerleri göz önünde bulundurulduğunda, 26 maddelik tek boyutlu yapının doğrulandığı ifade edilebilir.

Güvenirlilik Sonuçları

Ölçek geliştirme çalışması kapsamında iki ayrı veri seti üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir. İlk veri seti ile AFA; ikinci veri seti ile de DFA yapılmıştır. Bu nedenle her iki veri için de güvenirlik analizleri yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Ölçek verileri ile elde edilen güvenirlik katsayıları

	AFA verisi		DFA verisi	
	Cronbach alpha	McDonald ω	Cronbach alpha	McDonald ω
Anne-Babaların Çocukların Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Ölçeği	0,94	0,95	0,95	0,96

Tablo değerleri incelendiğinde, AFA verisi için Cronbach alpha katsayısı 0,94 iken McDonald ω katsayısı 0,95 olarak kestirilmiştir. Diğer yandan DFA verisi için Cronbach alpha katsayısı 0,95 iken McDonald ω katsayısı 0,96 olarak kestirilmiştir. Bu durumda ölçekler için elde edilen verilerin yüksek güvenirliğe sahip olduğu yorumu yapılabilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, Anne-Babaların Çocukların Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Ölçeği’nin geliştirilerek geçerlilik güvenirlik çalışmasının yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda alanda daha önce yapılan nitel ve nicel araştırmalar, ölçek çalışmaları ve proje verilerin incelenerek 34 maddelik taslak bir form oluşturulmuştur. Oluşturulan form üzerinden uzman görüşleri alınarak 26 maddelik bir ölçme aracı hazırlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu uygun örnekleme yöntemi ile belirlenen üç – altı yaş aralığında çocuğu bulunan toplamda 317 anne-baba oluşturmuştur. Analiz sürecinde AFA'nın yapılacağı ilk grupta toplam 170 katılımcı bulunurken DFA'nın yapılacağı ikinci grupta toplam 147 katılımcı bulunmaktadır.

Ölçme aracının yapı geçerliğine kanıt sunmak amacıyla ilk olarak AFA yapılmıştır. Ölçeğin KMO değeri .904, Barlett testinin de anlamlı olduğu görülmüştür. ($\chi^2=3498,913$; $p < ,05$). Bu sonuçlar doğrultusunda ölçeğin geliştirilmesi için toplanan verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermiştir. Ölçeğin yamaç grafiği incelendiğinde de, veride baskın tek faktör olduğunu ortaya koymuştur. Tek faktörün açıkladığı varyans değeri %47'dir ve faktör yük değerleri incelendiğinde, değerlerin 0,44 ile 0,82 arasında değiştiği görülmüştür. İkinci aşamada yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda örnekleme elde edilen verilerin modele kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiği belirlenmiştir ($X^2/df = 2,31$, RMSEA=0,095, CFI = 0,96, TLI= 0,96, NFI = 0,93, AGFI = 0,97, GFI = 0,98) ve faktör yük değerlerinin 0.42 ve 0,82 arasında değiştiği görülmüştür. Elde edilen verilerin güvenilirliğine ilişkin ise Cronbach alpha ve McDonald ω katsayıları hesaplanmıştır. AFA'ya ilişkin hesaplanan Cronbach alpha katsayısı 0,94 iken McDonald ω katsayısı 0,95 olarak bulunmuş ve verisi için Cronbach alpha katsayısı 0,95 iken McDonald ω katsayısı 0,96 olarak kestirilmiştir. Bu doğrultuda verilerin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu yorumu yapılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucunda ölçeğin yapı geçerliğinin sağlandığı ve güvenilir sonuçlar elde edildiği görülmektedir.

Türkiye'deki alanyazına bakıldığında, sosyal medya kullanımına yönelik ölçeklerin çoğunluğunun ergenlere ve üniversite öğrencilerine yönelik olduğu görülmektedir (Ortrar ve Arğı,2015; Söner ve Yılmaz, 2021; Şahin ve Yağcı, 2017; Tutgun-Ünal ve Deniz, 2015). Bu durumun sebebi, okul öncesi dönem çocuklarının sosyal medya kullanıcıları olarak görülmemesinden kaynaklanmakta olabilir (Chaudron ve diğ., 2015). Sosyal medya platformlarında kullanıcı olabilmek için sosyal medya platformlarının belirlediği yaş sınırları vardır. Bu nedenle özellikle okul öncesi dönemdeki çocuklar kendi isim ve bilgileri ile sosyal medya kullanıcıları olamamaktadır. Çocukların sosyal medya kullanması çevresindeki yetişkinlerin sosyal medya kullanması veya sosyal medya platformlarındaki

içerikleri çocuklarına göstermesi yolu ile olmaktadır. Böylelikle okul öncesi dönem çocuklarının doğrudan veya dolaylı olarak sosyal medya kullanıcısı olduğu ortaya konulmuştur (Holloway, Green ve Livingstone, 2013). Çocuklar sosyal medya aracılığı ile en çok video izleme, oyun oynama ve yakınları ile iletişim kurma davranışlarında bulunmaktadır (Chaudron ve diğerleri, 2015).

Evdeki dijital araç gereçlerin çeşitliliği çocukların sosyal medyaya erişiminde etkili olduğu görülmekle birlikte; çocukların sosyal medyaya maruz kalma oranları, kullanım sıklıkları evde çocuğa bakım veren yetişkinlerin sosyal medyaya yönelik görüşlerinden etkilenmektedir (Chaudron ve diğerleri, 2015). Bu nedenle, özellikle anne-babaların okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal medya kullanımına yönelik görüşlerinin ölçülmesi önem taşımaktadır. Anne babalar, sosyal medyayı çocukları için yararlı görüyorsa, çocuğuna sosyal medya platformlarını kullandırma ihtimali yükseleceği ya da zararlı görüyorsa sosyal medya platformlarını kullandırma ihtimalinin düşeceği öngörülebilir. Bu nedenle, “Anne-Babaların Çocukların Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Ölçeği” önem arz etmektedir, bu yolla sosyal medya kullanımları ile ilgili bilgi alınabileceği düşünülmektedir.

Türkiye’deki alanyazında okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal medya kullanımına veya konu üzerine ebeveyn görüşlerine yönelik bir ölçek çalışması bulunmamaktadır. Cansızlar ve Şahin (2022) tarafından, ebeveynlere yönelik bir ölçek geliştirilmiştir. Bu ölçek, sosyal medya ebeveynliğine yöneliktir ve ebeveynlerin sosyal medya davranışlarını ölçmektedir.

Bu makale ile okul öncesi dönemde sosyal medya kullanımına dikkat çekilmiş ve “Anne-Babaların Çocukların Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Ölçeği” tanıtılmıştır. Ölçek çalışmasının, ileriki çalışmalar için önemli bir araç olduğu düşünülmektedir. Bu ölçek sayesinde okulöncesi dönemde çocuğu bulunan anne babaların çocuklarının sosyal medya kullanımına yönelik görüşleri ile farklı değişkenler arasındaki ilişkilerin incelendiği araştırmalar yapılabilir. Örneğin anne babalara farklı uygulayarak anne ve babalar arasında farklılıkların olup olmadığı ortaya konulabilir. Anne babaların ölçekten aldıkları toplam skorların farklı ölçeklerden aldıkları

toplam skor ile ilişkisi olup olmadığına bakılabilir. Bu çalışma grubu ile elde edilen verilerin güvenilirlik ve geçerlik çalışmasının yanı sıra farklı çalışma grupları üzerinden de ölçeğin güvenilirliğine ve geçerliğine ilişkin kanıtlar sunulması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Asmiarti, D. & Winangun, G. (2018). The role of youtube media as a means to optimize early childhood cognitive development. In *MATEC Web of Conferences* (Vol. 205, p. 00002). EDP Sciences.
- Berg, B. A. (2004). *Markov chain Monte Carlo simulations and their statistical analysis: with web-based Fortran code*. World Scientific Publishing Company.
- Blum-Ross A. & Livingstone S. (2017) "Sharenting," parent blogging, and the boundaries of the digital self, *Popular Communication*, 15(2), 110-125.
- Brosch, A. (2016). When the child is born into the internet: sharenting as a growing trend among parents on facebook. *The New Educational Review*, 43(1), 225 – 235.
- Brosch, A. (2018). Sharenting – Why do parents violate their children's privacy? *The New Educational Review*, 75–86.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 32(32), 470-483.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cansızlar, M. M. & Şahin, E. S. (2022). Sosyal medya ebeveynliği (sharenting) ölçeği'nin (smeö) geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenilirliği. 23. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, İstanbul. [https://pdrkongre2022.pdr.org.tr/dosyalar/files/PDR%20Kongre%20%C3%96zet%20Kitap%C3%A7%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20-%202022\(1\).pdf](https://pdrkongre2022.pdr.org.tr/dosyalar/files/PDR%20Kongre%20%C3%96zet%20Kitap%C3%A7%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20-%202022(1).pdf) adresinden erişilmiştir.
- Chaudron, S., Plowman, L., Beutel, M.E., Ernikova, M., Donoso Navarette, V., Dreier, M., Fletcher-Watson, B., Heikkilä, A.S., Kontríková, V., Korkeamäki, R.L., Livingstone, S., Marsh, J., Mascheroni, G., Micheli, M., Milesi, D., Müller, K.W., Myllylä-Nygård, T., Niska, M., Olkina, O., Ottovordemgentschenfelde, S., Ribbens, W., Richardson, J., Schaack, C., Shlyapnikov, V, Šmahel, D., Soldatova, G. & Wölfling, K. (2015), *Young children (0- 8) and digital technology - EU report*. Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Dilci, T., & Eranıl, A. K. (2019). The impact of social media on children. In *Handbook of Research on Children's Consumption of Digital Media* (pp. 1-10). IGI Global.
- Duggan, M., Lenhart, A., Lampe, C., & Ellison, N. B. (2015). Parents and social media. *Pew Research Center*, 16(1), 2.
- Elkind, D. (2016). Touchscreens and young children: Benefits and risks. *Young Children*, 71(1), 90-93.

- Fan, S., & Yost, H. (2019). Keeping connected: Exploring the potential of social media as a new avenue for communication and collaboration in early childhood education. *International Journal of Early Years Education*, 27(2), 132-142
- Henson, R. ve Roberts, J. (2006). Use of exploratory factor analysis in published research: Common errors and some comment on improved practice. *Educational and Psychological Measurement*, 66, 393-416.
- Hermida, A., Fletcher F., Korell, D. & Logan, D. (2012) Share, like, recommend. *Journalism Studies*, 13(5-6), 815-824.
- Holloway, D., Green, L. and Livingstone, S. (2013). *Zero to eight. Young children and their internet use*. LSE, London: EU Kids Online.
- Hootsuite & We Are Social (2019), “*Digital 2021: Global Digital Overview*,” retrieved from <https://datareportal.com/reports/digital-2019-global-digital-overview>.
- Lucke, J. F. (2005). The a and w of congeneric test theory: An extension of reliability and internal consistency to heterogeneous tests. *Applied Psychological Measurements*. 29(1), 65-81.
- Jordan, A. (2004). The Role of Media in Children’s Development: An Ecological Perspective. *Developmental and Behavioral Pediatrics*, 25(3), pp.196-206.
- Kaya, T., & Bicen, H. (2016). The effects of social media on students’ behaviors; Facebook as a case study. *Computers in Human Behavior*, 59, 374-379.
- Knauf, H. (2016). Interlaced social worlds: Exploring the use of social media in the kindergarten. *Early Years*, 36(3), 254-270.
- Korda, H., & Itani, Z. (2013). Harnessing social media for health promotion and behavior change. *Health promotion practice*, 14(1), 15-23.
- Kumar, A., Bezawada, R., Rishika, R., Janakiraman, R., & Kannan, P. K. (2016). From social to sale: The effects of firm-generated content in social media on customer behavior. *Journal of marketing*, 80(1), 7-25.
- Livingstone, S. & Bober M. (2004). UK children go online: *surveying the online experiences of young people and their parents (online)*. London: LSE Research Online. Available at: <http://eprints.lse.ac.uk/395/>.
- Livingstone, S., & Bulger, M. E. (2013). A global agenda for children’s rights in the digital age. Recommendations for developing UNICEF’s research strategy. LSEUNICEF
- Mano, R. S. (2014). Social media, social causes, giving behavior and money contributions. *Computers in Human Behavior*, 31, 287-293.
- Neumann, M. M. & Herodotou, C. (2020). Evaluating YouTube videos for young children. *Education and Information Technologies*, 25(5), 4459-4475.
- Otrar, M. ve Argın, F. S. (2015). Öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1)
- Papadamou, K., Papasavva, A., Zannettou, S., Blackburn, J., Kourtellis, N., Leontiadis, I., Stringhini, G. & Sirivianos, M. (2019). Disturbed YouTube for Kids:

- Characterizing and Detecting Inappropriate Videos Targeting Young Children. In *Proceedings of the international AAAI conference on web and social media* (Vol. 14, pp. 522-533).
- Salvucci, S., Walter, E., Conley, V., Fink, S., & Saba, M. (1997). Measurement error studies at the national center for education statistics (NCES). Washington D.C.:U.S. Department of Education.
- Söner, O. ve Yılmaz, O. (2021). Social media fear of dislike in adolescents: A scale development study. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 533-554.
- Şahin, C., & Yağcı, M. (2017). Sosyal medya bağımlılığı ölçeği-yetişkin formu: geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(1), 523-538.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson.
- Tutgun-Ünal A. & Deniz, L. (2015). Development of the Social Media Addiction Scale. *Online Academic Journal of Information Technology*, 6(21), 51-70. doi: 10.5824/1309-1581.2015.4.004.x
- Yost, H., & Fan, S. (2014). Social media technologies for collaboration and communication: Perceptions of childcare professionals and families. *Australasian Journal of Early Childhood*, 39(2), 36-41.
- Yurdugül, H. (2006). Paralel, Eşdeğer ve Konjenerik Ölçmelerde Güvenirlik Katsayılarının Karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39 (1), 15- 37.
- Zanatta, F., Martínez Sainz, G., & Gillett-Swan, J. (2019). A critical realist reflection on the use of social media as third space for rights education in early childhood. *International Journal of Early Childhood*, 51(3), 319-333.

SUMMARY

As a result of the rapid progress in digital technologies, there are approximately 4.5 billion internet users and over 4 billion active social media users in the world (Hootsuite, 2021). Decisions, emotions and thoughts that individuals have in daily life are shaped according to their social media content. With its increasing effect, social media platforms have affected human behavior and this has become the subject of research. In terms of pre-school education, the effects of social media have been affecting pre-school education in many aspects. Considering the developmental levels of preschool children, they are not seen as active social media users. However, when we look at the research, the ease of use offered by touch screen technologies affects the presence of children on social media platforms and more and more children are becoming social media users day by day. Children mostly use social media platforms for watching videos, playing games and communicating. Although the diversity of digital technologies at home provides an environment for children to have different technological experiences; the intensity of children's use of digital technologies does not depend on the diversity of digital technologies at home, but on the views of adults who are primarily interested in children's use of digital technologies. Families' thoughts on social media can affect their children's use of social media content. For this reason, in this study, an assessment tool was developed to measure the thoughts of parents about their children's use of social media.

The study group of the research consisted of parents with children between the ages of three and six. The number of parents participating in the research is 317. Research data were collected by appropriate sampling. Research data were collected by appropriate sampling.

While preparing the items for the "The Scale of Parents' Opinions on Children's Social Media Use", the relevant literature was reviewed. Items were generally about that children should know how to use social media, and that social media can be beneficial for all developmental areas of children. After the scale items were prepared, expert opinion forms were prepared so that expert opinion could be obtained, and opinions were received from 5 field experts for the scale items. The agreement between the opinions of the experts was evaluated with the Fleiss Kappa constant. The consistency of opinion among experts was found to be 92%, and it was determined that there was almost perfect agreement between experts.

Research data were collected between December 2020 and March 2021. "Personal Information Form" and "The Scale of Parents' Opinions on Children's Social Media Use" were prepared online and the participants were reached online.

In this study, the validity and reliability studies of the scale were performed with exploratory and confirmatory factor analysis. In this study, analyses were continued on two different groups. While there are 170 participants in total in the first group where EFA will be performed, there are a total of 147 participants in the second group where CFA will be performed.

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett tests were performed to check the suitability of the scale items for factor analysis. The KMO fit measure value was found to be .904 and the Bartlett Test of Sphericity value was found to be 3498.913, which is significant at the .00 level. As a result of the factor analysis, a single factor scale consisting of 26 items was reached, and when factor load values were examined, it was seen that the values ranged between 0.44 and 0.82. As a result of the

confirmatory factor analysis, the data obtained in the sample showed a perfect fit with the model ($X^2/df = 2.31$, $RMSEA=0.095$). While the Cronbach alpha coefficient calculated for the scale was 0.95, the McDonald ω coefficient was found to be 0.96, and it was interpreted that the data had high reliability.

ORCID

Nafia Kübra Karakaya Dohman ORCID 0000-0002-8901-6679

Esra Ömeroğlu ORCID 0000-0003-2535-2793

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu makaleye birinci yazar %60, ikinci yazar %40 oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Etik Komisyonunun 07.04.2020 tarih ve 91610558-604.01.02 sayılı onayı ile yürütülmüştür. Etik komisyon onayı Ek-1'de yer almaktadır.

Ek-1 Etik Kurul Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 02.12.2020-E.129786

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Ölçme Değerlendirme Etik Alt Çalışma Grubu

Sayı : 91610558-604.01.02-
Konu : Değerlendirme ve Onay

Sayın Prof. Dr. Esra ÖMEROĞLU
Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığı - Öğretim Üyesi

Araştırmacı grubu Esra ÖMEROĞLU ve Nafia Kıbra KARAKAYA'dan oluşan "*Anne-Babalarda Çocukların Sosyal Medya Kullanımına Yönelik Görüşleri*" başlıklı araştırma öneriniz Kurulumuzun 07.04.2020 tarih ve 04 sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

Çalışmamızın yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. İsmail KARAKAYA
Kurul Başkanı

Araştırma Kod No: 2020 - 531

Ek: 1 Liste

Emniyet Mahallesi Bandırma Caddesi No: 61 06500 Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 (312) 202 20 57 - 0 (312) 2... Faks: 0 (312) 202 38 76
İnternet Adresi: <http://etikkomisyonu.gazi.edu.tr/>

Bilgi için Öncel Olarak
Birim Evrak Sorumlusu
Telefon No: 202 20 57

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

